

Od: [Eliza Okulowicz \(Główny specjalista do spraw legislacji\) DUS-III](#)
Do: legislacja@solidarnosc.org.pl; opzz@opzz.org.pl; biuro@fzz.org.pl
Temat: projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zasilek pogrzebowy)
Data: poniedziałek, 29 kwietnia 2024 08:48:27
Zalaczniki: [konsultacje ZZ.pdf](#)
[Zalacznik bez tytulu 00175.pdf](#)
[Zalacznik bez tytulu 00178.pdf](#)
[Zalacznik bez tytulu 00181.pdf](#)

Szanowni Państwo,

w załączeniu przesyłam projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zasilek pogrzebowy), z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DUS-III.0210.5.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Według rozdzielnika

Szanowni Państwo,

na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) w załączeniu przesyłam projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (zasilek pogrzebowy), z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii do projektu ustawy w terminie 21 dni od otrzymania niniejszego pisma.

Skrócenie terminu opiniowania wynika z konieczności dostosowania systemów informatycznych ZUS-u i KRUS-u do zmiany wysokości zasiłku pogrzebowego i jego waloryzacji.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Załączniki:

projekt ustawy
uzasadnienie do projektu ustawy
Ocena Skutków Regulacji (OSR)

Otrzymują:

1. Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych
2. Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”
3. Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672) art. 80 otrzymuje brzmienie:

„Art. 80. 1. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 7000 zł.

2. Kwota zasiłku pogrzebowego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 marca.

3. Waloryzacja polega na zwiększeniu kwoty zasiłku pogrzebowego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym, ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

4. Wysokość zasiłku pogrzebowego ustalano w sposób określony w ust. 3 zaokrąglą się do pełnych złotych w górę.

5. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości obowiązującej w dniu śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały poniesione.

6. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, kwotę zasiłku pogrzebowego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 119 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa, ustawę z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej oraz ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

- „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 120:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi policjant;”;
 - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
 - „4. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 119 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080, 1088, 1489, 1723, 1860 i 2608) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 123 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 124:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;”;
 - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
 - „4. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 123 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 127) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 103 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 104:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi strażak;”;
 - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 103 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1136, 1834 i 1860) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 134 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 135:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;”;
 - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 134 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760) w art. 40:

- 1) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zasiłek celowy, o którym mowa w ust. 1, w kwocie do 2000 zł na pokrycie uzasadnionych i udokumentowanych kosztów pogrzebu może być przyznany osobie, która pokryła koszty pogrzebu, jeśli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy albo jeśli osoba, która pokryła koszty pogrzebu jest uprawniona do zasiłku pogrzebowego i poniosła w związku z pogrzebem nadzwyczajne, trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego, koszty.”;
- 2) w ust. 3 wyrazy „w ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „w ust. 1–2”.

Art. 7. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 184) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 100 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

- „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 101:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;”;
 - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
 - „4. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 100 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2098) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 94 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 95:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;”;
 - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
 - „4. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz w art. 94 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1683 i 1860) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 209 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;
- 2) w art. 211:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci członka rodziny funkcjonariuszowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości 7000 zł.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 oraz w art. 209 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 10. W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 325) w art. 189:

1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonkowi, dzieciom, wnukom, rodzeństwu lub rodzicom – w wysokości 7000 zł;”;

2) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) funkcjonariuszowi – w wysokości 7000 zł;”;

3) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 11. W ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1729) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 83 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponoszą małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;

2) w art. 84:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) funkcjonariuszowi Straży Marszałkowskiej – w wysokości 7000 zł;”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz art. 83 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 12. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 463 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzeństwo;”;
- 2) w art. 465:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) 7000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi żołnierz zawodowy;”;
 - b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
 - „3. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 oraz art. 463 ust. 1 pkt 1, podlega podwyższeniu w terminach i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 13. Przepisy ustaw, o których mowa w art. 1–5 i art. 7–12 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie do wysokości zasiłków pogrzebowych przysługujących po osobach, których śmierć nastąpiła od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Pierwsza waloryzacja kwoty zasiłku pogrzebowego, o której mowa w art. 1–5 i art. 7–12, zostanie przeprowadzona w 2025 r.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym
Paulina Roicka-Gruca
Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-podpisano elektronicznie/

Uzasadnienie

Zasiłek pogrzebowy jest jednorazowym świadczeniem przysługującym w przypadku śmierci osoby, a także związanej z nią koniecznością dokonania pochówku. Zasiłek pogrzebowy służy pokryciu kosztów urządzenia zwyczajowo przyjętych w danej kulturze obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej. Celem tego świadczenia jest pokrycie większości normalnych, typowych i powszechnie przyjętych kosztów pogrzebu. Do kosztów pogrzebu zaliczamy te, które mają związek z pochówkiem, a więc ze złożeniem ciała lub prochów do grobu. Na potrzeby określenia kosztów pogrzebu przyjmuje się, że sam pogrzeb to czynności, które trwają od chwili zgonu do momentu pochowania zwłok osoby zmarłej. Koszty pogrzebu mogą znacząco różnić się w zależności od regionu. W większych miastach ceny są zwykle wyższe niż na wsi czy w mniejszych miejscowościach. Za zwykły pogrzeb obecnie w Polsce trzeba zapłacić minimum 8-10 tys. zł.

Obecna kwota zasiłku pogrzebowego, która zgodnie z art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.) wynosi 4000 zł, obowiązuje od dnia 1 marca 2011 r. wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 26 listopada 2010 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1578). W rezultacie sfinansowanie całości lub większości typowych, normalnych kosztów pogrzebu z aktualnej wysokości zasiłku pogrzebowego (4000 zł) jest w zasadzie niemożliwe. Problem ten pogłębia okoliczność, że kwota tego świadczenia nie jest objęta mechanizmem waloryzacji.

Celem proponowanego projektu jest zmniejszenie obciążeń finansowych osób pokrywających koszty pogrzebu, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, zasilającego co roku ten Fundusz dotacją uzupełniającą poziom przychodów ze składek do poziomu wydatków na świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Dlatego też w projekcie zaproponowano kwotę zasiłku pogrzebowego w wysokości 7000 zł. Kwota ta będzie corocznie waloryzowana od dnia 1 marca, przy zastosowaniu średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Wysokość zasiłku pogrzebowego ustalanego w ten sposób będzie zaokrąglana do pełnych złotych w górę. Zasiłek pogrzebowy będzie przysługiwał w wysokości obowiązującej w dniu śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały poniesione. Prezes Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych będzie zobowiązany do ogłoszenia, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, kwotę zasiłku pogrzebowego (art. 1).

Zasiłek pogrzebowy finansowany jest m.in. ze środków funduszu rentowego, który stanowi część Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). Należy zwrócić uwagę, że mimo deficytu FUS (stopień pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w 2022 r. wynosił 86%), fundusz rentowy ma nadwyżkę przychodów ze składek nad wydatkami (w 2023 r. w wysokości 15,9 mld zł, a stopień pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w 2022 r. wynosił 125%). Oznacza to w szczególności, że wpływy ze składki rentowej, która przeznaczona jest m.in. na finansowanie zasiłku pogrzebowego, są wyższe niż wydatki finansowane z tej składki. Przemawia to za podwyższeniem zasiłku pogrzebowego. Koszty tego rozwiązania mogą zostać bowiem w całości sfinansowane z wpływów ze składki rentowej. Wskazać jednak należy, że – w zależności od stopnia pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w pozostałych funduszach, które składają się na FUS w danym roku – podwyższenie zasiłku pogrzebowego może, choć nie musi, spowodować wzrost całościowego deficytu w FUS.

Wysokość zasiłku pogrzebowego ustalona w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma zastosowanie także do wysokości wypłat zasiłków pogrzebowych przysługujących m.in. na podstawie następujących ustaw:

- z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1100, z późn. zm.),
- z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90),
- z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242),
- z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1280, z późn. zm.).

W związku z planowanym podwyższeniem wysokości zasiłku pogrzebowego, o którym mowa w art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do wysokości 7000 zł zasadne jest analogiczne podwyższenie zasiłku

pogrzebowego należnego żołnierzom i funkcjonariuszom na podstawie ustaw dotyczących tych służb mundurowych.

Biorąc powyższe pod uwagę wprowadzono zmiany w:

- art. 119 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 120 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145) – art. 2 projektowanej ustawy,
- art. 123 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 124 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080, z późn. zm.) – art. 3 projektowanej ustawy,
- art. 103 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 104 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 127) – art. 4 projektowanej ustawy,
- art. 134 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 135 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1136, z późn. zm.) – art. 5 projektowanej ustawy,
- art. 100 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 101 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 184) – art. 7 projektowanej ustawy,
- art. 94 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 95 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2098) – art. 8 projektowanej ustawy,
- art. 209 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 211 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1683, z późn. zm.) – art. 9 projektowanej ustawy,
- art. 189 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 325) – art. 10 projektowanej ustawy,
- art. 83 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 84 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1729) – art. 11 projektowanej ustawy,
- art. 463 ust. 1 pkt 1 oraz w art. 465 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248) – art. 12 projektowanej ustawy.

Dodatkowo proponuje się uszczegółowienie obecnych zasad przyznawania zasiłku celowego z pomocy społecznej. W związku z tym konieczna jest zmiana ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.).

Obecnie, zasiłek celowy jest przyznawany przez gminy w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej a także w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego. W szczególności zasiłek celowy może być przeznaczony na sfinansowanie wyrobów medycznych,

leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Proponuje się uszczegółowienie przesłanki przyznawania obecnie funkcjonującego zasiłku celowego z pomocy społecznej z tytułu zdarzenia, jakim jest pogrzeb (art. 6 projektowanej ustawy). W związku z powyższym zasiłek celowy, w kwocie do 2000 zł będzie skierowany:

- na pokrycie kosztów pogrzebu osobie, która pokryła koszty pogrzebu, jeśli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy albo
- jeśli osoba, która pokryła koszty pogrzebu jest uprawniona do zasiłku pogrzebowego i poniosła w związku z pogrzebem nadzwyczajne, trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego, koszty. Doświadczenie życiowe wskazuje, że niekiedy powstają nietypowe, trudne do przewidzenia koszty pogrzebu, które są niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego i innych źródeł przysługujących w związku ze śmiercią zmarłego (np. ze środków na rachunku oszczędnościowym zmarłego, ubezpieczenia). Można zaliczyć do nich choćby koszty transportu zwłok z odległego miejsca (np. z zagranicy, minimalny koszt z reguły wynosi ok. 6-7 tys. zł) czy dłuższego przechowywania zwłok w chłodni

Zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2023 poz. 887 i 1688), obowiązek pochowania zwłok spoczywa na gminie, na terenie której nastąpił zgon. Jeśli osoba zmarła nie miała rodziny lub była bezdomna, to właśnie gmina, w której doszło do zgonu, jest odpowiedzialna za organizację pogrzebu i pokrycie związanych z nim kosztów. Zgodnie z art. 10 ust. 3 powołanej ustawy w sytuacji, gdy krewni osoby zmarłej jej nie pochowają, ciężar realizacji tego zadania przenosi się na gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu. Tak więc na gminie spoczywa obowiązek pochowania zmarłego w odróżnieniu od prawa do pochowania zmarłego, które przysługuje jego bliskim, a jedyną przesłanką, która powoduje przesunięcie na gminę obowiązku sprawienia pochówku, jest brak wypełnienia tego zadania przez krewnych zmarłego. Nie ma znaczenia, dlaczego nie podjęli się oni organizacji pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu jest jednym ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej, a obowiązek organizacji pochówku, w tym osób bezdomnych, jest zadaniem własnym gminy. Jednakże aktualizuje się ono dopiero gdy z prawa do pochówku zmarłego nie skorzystają krewni, małżonek ani powinowaci jak też brak jest osób, które dobrowolnie zobowiązały się do

dokonania pochówku. Postanowienia art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej dotyczące obowiązku organizacji pogrzebu przez gminę należy interpretować zgodnie z zasadami i celami pomocy społecznej, zwłaszcza z uwzględnieniem zasady subsydiarności, co oznacza, że na gminie ciąży obowiązek sprawienia pogrzebu tylko wtedy, gdy obowiązku tego nie może wykonać rodzina. Natomiast, w sytuacji braku dostatecznych środków na organizację pogrzebu zmarłego, przez osobę bliską zastosowanie znajduje przepis art. 39 ustawy o pomocy społecznej, umożliwiający wystąpienie z wnioskiem o przyznanie zasiłku celowego na pokrycie kosztów pogrzebu. Tak więc gmina jest już obecnie systemowo włączona w proces zarówno finansowania zasiłku celowego na koszty pogrzebu jak i finansowania kosztu pogrzebu.

W przypadku, gdy osoba zmarła nie była osobą podlegającą ubezpieczeniom społecznym, zaopatrzeniu emerytalnemu, osobą pobierającą emeryturę lub rentę (lub członkiem ich rodzin), osobą, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania, osobą pobierającą zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje zasiłek pogrzebowy. W takiej sytuacji bardzo prawdopodobne jest, że koszt pogrzebu będzie poniesiony wyłącznie przez gminę.

Należy podkreślić, że zasiłek celowy nie ma charakteru roszczeniowego i jest przyznawany w ramach uznania administracyjnego zarówno w zakresie przyznania prawa jak i wysokości kwoty. Projektowane rozwiązanie umożliwi gminom przyznanie zasiłku z tego tytułu zarówno osobom spełniającym kryterium dochodowe, jak i go nie spełniającym, tzn. osobom samotnie gospodarującym lub osobom w rodzinie. Gminy będą realizowały to zadanie w ramach posiadanych środków finansowych na ten cel.

Wyplata zasiłku pogrzebowego w nowej kwocie, będzie uzależniona od daty śmierci osoby, po której zasiłek ten przysługuje. Zgodnie z projektowanym art. 13 zasiłek pogrzebowy będzie przysługiwał w kwocie 7000 zł, jeżeli śmierć nastąpiła nie wcześniej niż w dniu wejścia w życie ustawy.

Ponadto pierwsza waloryzacja kwoty zasiłku pogrzebowego zostanie przeprowadzona w 2025 r. (art. 14 projektowanej ustawy)

Proponuje się, aby projektowana weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 15 projektowanej ustawy).

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania nie wpływają na funkcjonowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozwiązania nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

<p>Nazwa projektu</p> <p>Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</p> <p>Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>dr hab. Sebastian Gajewski, Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</p> <p>Sekretariat Departamentu Ubezpieczeń Społecznych – tel. 538 117 390</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>9 kwietnia 2024 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Expose Premiera</p> <p>Nr w wykazie prac UA5</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zasiłek pogrzebowy stanowi jednorazowe świadczenie, które przysługuje w razie śmierci osoby ubezpieczonej, osoby, która pobierała emeryturę lub rentę lub spełniała warunki do uzyskania tych świadczeń albo członka rodziny wymienionych powyżej osób. Zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie (podmiotowi), która poniosła koszty związane z pogrzebem. Uprawnionymi do zasiłku nie będą więc tylko członkowie rodziny zmarłego, ale również ponoszący koszty pochówku przyjaciele, pracodawca, gmina czy kościół. W przypadku, gdy koszty pogrzebu poniosło kilka osób/podmiotów, zasiłek pogrzebowy ulega podziałowi między te osoby/podmioty, proporcjonalnie do poniesionych przezeń kosztów. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego służą łagodzeniu skutków określonego ryzyka, nie mają jednak charakteru w pełni odszkodowawczego. Zasiłek pogrzebowy służy pokryciu kosztów urządzenia zwyczajowo przyjętych w danej kulturze obrzędów związanych ze śmiercią i pożegnaniem osoby zmarłej. Celem tego świadczenia jest pokrycie większości normalnych, typowych i powszechnie przyjętych kosztów pogrzebu. Obecna kwota zasiłku pogrzebowego, która zgodnie z art. 80 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.) wynosi 4000 zł, obowiązuje od dnia 1 marca 2011 r.

Do kosztów pogrzebu zaliczamy te, które mają związek z pochówkiem, a więc ze złożeniem ciała lub prochów do grobu. Na potrzeby określenia kosztów pogrzebu przyjmuje się, że sam pogrzeb to czynności, które trwają od chwili zgonu do momentu pochowania zwłok osoby zmarłej. Koszty pogrzebu mogą znacząco różnić się w zależności od regionu. W większych miastach ceny są zwykle wyższe niż na wsi czy w mniejszych miejscowościach. Za zwykły pogrzeb obecnie w Polsce trzeba zapłacić minimum 8-10 tys. zł – to dane z największych polskich miast zebrane przez ekspertów rankomat.pl¹. Eksperci rankomat.pl – porównywarki ubezpieczeń i produktów finansowych – sprawdzili, ile kosztuje organizacja pogrzebu w wybranych aglomeracjach miejskich w Polsce w oparciu o dane z ponad 50 zakładów pogrzebowych. W analizie wykonanej przez ekspertów rankomat.pl są widoczne różnice regionalne w kosztach organizacji skromnego pogrzebu. Najdrożej jest w Warszawie, Wrocławiu i Krakowie (ok. 10,4 tys. zł.). Najniższe stawki są natomiast w Rzeszowie, Gdańsku i Poznaniu. Wartości te nie uwzględniają opłat związanych z rezerwacją miejsca na cmentarzu oraz innych wydatków związanych z pogrzebem, jak np. organizacji uroczystości religijnej. W rezultacie pokrycie całości lub większości typowych, normalnych kosztów pogrzebu z aktualnej wysokości zasiłku pogrzebowego (4000 zł) jest w zasadzie niemożliwe. Problem ten pogłębia okoliczność, że kwota tego świadczenia nie jest objęta mechanizmem waloryzacji.

Z tego powodu proponuje się podwyższenie kwoty zasiłku pogrzebowego z 4000 zł do 7000 zł oraz objęcie tego świadczenia mechanizmem waloryzacji.

Obecnie, zasiłek celowy z pomocy społecznej jest przyznawany przez gminy w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej a także w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego. W szczególności zasiłek celowy może być przeznaczony na sfinansowanie wyrobów medycznych, leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także skierowany na pokrycie kosztów pogrzebu

Zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2023 r. poz. 887 i 1688), obowiązek pochowania zwłok spoczywa na gminie, na terenie której nastąpił zgon. Jeśli osoba zmarła

¹ Inflacja dotarła na cmentarze. Koszt skromnego pogrzebu to już 10 tys. zł | Rankomat.pl

nie miała rodziny lub była bezdomna, to właśnie gmina, w której doszło do zgonu, jest odpowiedzialna za organizację pogrzebu i pokrycie związanych z nim kosztów. Zgodnie z art. 10 ust. 3 powołanej ustawy w sytuacji, gdy krewni osoby zmarłej jej nie pochowają, ciężar realizacji tego zadania przenosi się na gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu. Tak więc na gminie spoczywa obowiązek pochowania zmarłego w odróżnieniu od prawa do pochowania zmarłego, które przysługuje jego bliskim, a jedyną przesłanką, która powoduje przesunięcie na gminę obowiązku sprawienia pochówku, jest brak wypełnienia tego zadania przez krewnych zmarłego. Nie ma znaczenia, dlaczego nie podjęli się oni organizacji pogrzebu.

Sprawienie pogrzebu jest jednym ze świadczeń niepieniężnych pomocy społecznej, a obowiązek organizacji pochówku, w tym osób bezdomnych, jest zadaniem własnym gminy. Jednakże aktualizuje się ono dopiero gdy z prawa do pochówku zmarłego nie skorzystają krewni, małżonek ani powinowaci jak też brak jest osób, które dobrowolnie zobowiązały się do dokonania pochówku. Postanowienia art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) dotyczące obowiązku organizacji pogrzebu przez gminę należy interpretować zgodnie z zasadami i celami pomocy społecznej, zwłaszcza z uwzględnieniem zasady subsydiarności, co oznacza, że na gminie ciąży obowiązek sprawienia pogrzebu tylko wtedy, gdy obowiązkowi tego nie może wykonać rodzina. Natomiast, w sytuacji braku dostatecznych środków na organizację pogrzebu zmarłego, przez osobę bliską zastosowanie znajduje przepis art. 39 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, umożliwiający wystąpienie z wnioskiem o przyznanie zasiłku celowego na pokrycie kosztów pogrzebu. Tak więc gmina jest już obecnie systemowo włączona w proces zarówno finansowania zasiłku celowego na koszty pogrzebu jak i finansowania kosztu pogrzebu.

W przypadku, gdy osoba zmarła nie była osobą podlegającą ubezpieczeniom społecznym, zaopatrzeniu emerytalnemu, osobą pobierającą emeryturę lub rentę (lub członkiem ich rodzin), osobą, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty, lecz spełniała warunki do jej uzyskania i pobierania, osobą pobierającą zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje zasiłek pogrzebowy. W takiej sytuacji bardzo prawdopodobne jest, że koszt pogrzebu będzie poniesiony wyłącznie przez gminę.

Proponuje się uszczegółowienie przesłanki przyznawania obecnie funkcjonującego zasiłku celowego z pomocy społecznej z tytułu zdarzenia, jakim jest pogrzeb, poprzez określenie maksymalnej wysokości zasiłku celowego na ten cel oraz dookreślenie możliwości jego wypłaty zarówno osobom, które sfinansowały pogrzeb i nie mają prawa do zasiłku pogrzebowego jak i osobom, które poniosły w związku z pogrzebem nadzwyczajne, trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego, koszty.

Celem proponowanej zmiany jest zmniejszenie obciążeń finansowych osób pokrywających koszty pogrzebu, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowana ustawa przewiduje, że kwota zasiłku pogrzebowego zostanie zwiększona do 7000 zł. Rozwiązanie to służy zapewnieniu, by świadczenie to umożliwiło pokrycie wszystkich lub większości normalnych, typowych i nienadmiernych kosztów pogrzebu. Proponowana wysokość kwoty zasiłku pogrzebowego, mimo podwyższenia jej o 75%, nadal może nie sfinansować kosztów pogrzebu, szczególnie w dużych miastach. Jednakże, jak wskazano wyżej, nie stoi to w sprzeczności z celem zasiłku pogrzebowego, którym jest zabezpieczenie w określonym stopniu wydatków związanych z pogrzebem.

Kwota zasiłku pogrzebowego nie była zmieniana od 2011 r. W obowiązujących przepisach prawa brakuje mechanizmu dostosowywania wysokości tego świadczenia do zmian w kosztach usług pogrzebowych, a te w ciągu ostatnich lat obowiązywania aktualnej kwoty zasiłku pogrzebowego znacząco wzrosły. W projekcie przewidziano zatem mechanizm podwyższania kwoty zasiłku pogrzebowego. Kwotę tę podwyższa się przy zastosowaniu wskaźnika inflacji ogółem. Proponuje się, by kwota zasiłku pogrzebowego, była podwyższana co roku, w marcu o wskaźnik inflacji ogółem publikowany przez Prezesa GUS za rok poprzedni. Proponowana regulacja zmierza do zapewnienia corocznego wzrostu kwoty zasiłku pogrzebowego i utrzymania jego funkcji w przyszłości, bez potrzeby interwencji ustawodawcy.

Wysokość zasiłku pogrzebowego ustalona w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma zastosowanie także do wysokości wypłat zasiłków pogrzebowych przysługujących m.in. na podstawie następujących ustaw:

– z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r.

poz. 1100),

- z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2024 r. poz. 90),
- z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2024 r. poz. 242),
- z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1280, z późn. zm.).

Zmiana wysokości zasiłku pogrzebowego będzie wymagała podwyższenia kwoty zasiłku pogrzebowego należnego żołnierzom i funkcjonariuszom na podstawie ustaw dotyczących tych służb mundurowych, tj.:

- ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145),
- ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1080),
- ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 127),
- ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1136),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 184),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2098),
- ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1683, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 325),
- ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1729),
- ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248).

Dodatkowo, proponuje się uszczegółowienie przesłanki przyznawania obecnie funkcjonującego zasiłku celowego z pomocy społecznej z tytułu zdarzenia, jakim jest pogrzeb. W związku z tym konieczna jest zmiana ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Proponuje się, by zasiłek celowy, w kwocie do 2000 zł był kierowany:

- na pokrycie uzasadnionych i udokumentowanych kosztów pogrzebu osobie, która pokryła koszty pogrzebu, jeśli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy albo
- jeśli osoba, która pokryła koszty pogrzebu jest uprawniona do zasiłku pogrzebowego i poniosła w związku z pogrzebem nadzwyczajne, trudne do przewidzenia, niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego, koszty. Doświadczenie życiowe wskazuje, że niekiedy powstają nietypowe, trudne do przewidzenia koszty pogrzebu, które są niemożliwe do pokrycia z kwoty zasiłku pogrzebowego i innych źródeł przysługujących w związku ze śmiercią zmarłego (np. ze środków na rachunku oszczędnościowym zmarłego, ubezpieczenia). Można zaliczyć do nich choćby koszty transportu zwłok z odległego miejsca (np. z zagranicy, minimalny koszt z reguły wynosi ok. 6-7 tys. zł) czy dłuższego przechowywania zwłok w chłodni.

Należy podkreślić, że zasiłek celowy nie ma charakteru roszczeniowego i jest przyznawany w ramach uznania administracyjnego zarówno w zakresie przyznania prawa jak i wysokości kwoty. Projektowane rozwiązanie umożliwi gminom przyznanie zasiłku z tego tytułu zarówno osobom spełniającym kryterium dochodowe, jak i go nie spełniającym, tzn. osobom samotnie gospodarującym lub osobom w rodzinie. Gminy będą realizowały to zadanie w ramach posiadanych środków finansowych na ten cel. Proponowane rozwiązanie nie powoduje jakichkolwiek dodatkowych skutków finansowych.

Brak jest możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków niż wydanie projektowanej ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Kraje Unii Europejskiej regulują w różny sposób kwestie dotyczące rekompensaty z tytułu kosztów poniesionych w związku z pochówkiem osoby zmarłej. W części państw takie świadczenie nie przysługuje, ponieważ rozpowszechnione są w nich prywatne ubezpieczenia na życie, z których tradycyjnie finansowane są koszty pogrzebu. Analiza rozwiązań dotyczących partycypacji państwa w kosztach pogrzebu osoby bliskiej obowiązujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej wskazuje, że w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej wysokość zasiłku pogrzebowego jest wyższa, w tym znacząco wyższa niż kwota zasiłku pogrzebowego obowiązująca w Polsce. Dla przykładu:

- we Francji świadczenie pogrzebowe jest wypłacane jednorazowo w kwocie ok. 16 200 zł,
- w Danii wysokość świadczenia jest zależna od wieku zmarłego oraz majątku jaki pozostawił i sięga kwoty 6 900 zł,
- w Luksemburgu zasiłek pogrzebowy wynosi ok. 5 330 zł.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ZUS	1		Zwiększone wydatki na zasiłki pogrzebowe
KRUS	1		Zwiększone wydatki na zasiłki pogrzebowe
budżet państwa	1		Zwiększone wydatki na zasiłki pogrzebowe i dofinansowanie do odpowiednich funduszy
Świadczeniobiorcy uprawnieni do zasiłku pogrzebowego	Ok. 470 tys.		Świadczeniobiorcy uprawnieni do zasiłku pogrzebowego z tytułu śmierci osób, za które będzie przysługiwał zasiłek pogrzebowy

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców, Radzie Dialogu Społecznego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania również przez:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy zostanie skierowany do 7. dniowych uzgodnień międzyresortowych i 21. dniowych konsultacji publicznych, ze względu na konieczność dostosowania systemów informatycznych ZUS i KRUS.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem (1)(2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- FUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- KRUS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- FP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- FS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem (3)(4)	0	892,3	2059,6	2244,8	2389	2511,1	2631,1	2757,2	2885,3	3016,4	3151,5	24537,3

budżet państwa	0	85	196	214	228	240	252	264	277	290	303	2350
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki:	0	807,3	1863,6	2030,8	2161	2271,1	2379,1	2493,2	2608,3	2726,4	2848,5	22187,3
- FUS	0	694	1603	1746	1858	1952	2045	2142	2241	2342	2447	19069
- KRUS	0	111	257	280	298	313	328	344	360	376	393	3059
- FP	0	0,3	0,6	0,8	1	1,1	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	10,3
- FS	0	2	3	4	4	5	5	6	6	7	7	49
Saldo ogółem	0	-892,3	-2059,6	-2244,8	-2389	-2511,1	-2631,1	-2757,2	-2885,3	-3016,4	-3151,5	-24537,3
budżet państwa	0	-85	-196	-214	-228	-240	-252	-264	-277	-290	-303	-2350
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki:	0	-807,3	-1863,6	-2030,8	-2161	-2271,1	-2379,1	-2493,2	-2608,3	-2726,4	-2848,5	-22187,3
- FUS	0	-694	-1603	-1746	-1858	-1952	-2045	-2142	-2241	-2342	-2447	-19069
- KRUS	0	-111	-257	-280	-298	-313	-328	-344	-360	-376	-393	-3059
- FP	0	-0,3	-0,6	-0,8	-1	-1,1	-1,1	-1,2	-1,3	-1,4	-1,5	-10,3
- FS	0	-2	-3	-4	-4	-5	-5	-6	-6	-7	-7	-49

Źródła finansowania

Podwyższenie kwoty zasiłku pogrzebowego będzie finansowane ze źródeł, z których finansowane są zasiłki pogrzebowe: z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (fundusz rentowy) w przypadku zasiłków pogrzebowych z powszechnego ubezpieczenia społecznego, z Funduszu Emerytalno-Rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w przypadku zasiłków pogrzebowych z ubezpieczenia społecznego rolników, z Funduszu Pracy w przypadku zasiłków pogrzebowych dla osób pobierających świadczenie przedemerytalne i członków ich rodzin, z budżetu państwa w przypadku zasiłków pogrzebowych z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych oraz osób pobierających rentę socjalną, z Funduszu Solidarnościowego w przypadku rencistów socjalnych.

Szacuje się, że koszt podniesienia kwoty zasiłku pogrzebowego z obecnie obowiązującej kwoty 4000 zł do kwoty 7000 zł wyniesie ponad 2 mld zł w skali roku. Zasiłek pogrzebowy finansowany jest m.in. ze środków funduszu rentowego, który stanowi część Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Należy zwrócić uwagę że mimo deficytu Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (stopień pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w 2022 r. wynosił 86%), fundusz rentowy ma nadwyżkę przychodów ze składek nad wydatkami (w 2023 r. w wysokości 15,9 mld zł, a stopień pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w 2022 r. wynosił 125%). Oznacza to w szczególności, że wpływy ze składki rentowej, która przeznaczona jest m.in. na finansowanie zasiłku pogrzebowego, są wyższe niż wydatki finansowane z tej składki. Przemawia to za podwyższeniem zasiłku pogrzebowego. Koszty tego rozwiązania mogą zostać bowiem w całości sfinansowane z wpływów ze składki rentowej. Wskazać jednak należy, że – w zależności od stopnia pokrycia wydatków z wpływów ze składek i ich pochodnych w pozostałych funduszach, które składają się na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w danym roku – podwyższenie zasiłku pogrzebowego może, choć nie musi, spowodować wzrost całościowego deficytu w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Skutki finansowe zostały policzone przy założeniu, że projekt wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2024 r. Przy obliczeniach uwzględniono wytyczne MF z października 2023 r. Wysokość zasiłku pogrzebowego w okresie przejściowym będzie uzależniona od daty śmierci osoby, po której zasiłek ten przysługuje. Zasiłek pogrzebowy będzie przysługiwał w kwocie 7000 zł, jeżeli śmierć nastąpiła nie wcześniej niż w dniu wejścia w życie ustawy. Pierwsza waloryzacja kwoty zasiłku pogrzebowego zostanie przeprowadzona w 2025 r.

Odnosnie uszczegółowienia przepisu ustawy o pomocy społecznej w zakresie zasiłku celowego, zgodnie z danymi za rok 2023 ad. „inne zasiłki celowe i w naturze ogółem”

(źródło: sprawozdanie roczne MRiPS-03 za rok 2023, zadanie własne gminy; dane wstępne, scalone na 8.03.2024 r. podlegające dalszej weryfikacji) liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia wyniosła w 2023 r. 414 134 osoby, w tym specjalne zasiłki celowe – 76 917 osób. Kwota świadczeń wyniosła 628 600 738 zł, w tym specjalne zasiłki celowe = 62 179 389 zł. W ramach kwoty ok. 62,2 mln zł będą finansowane wszystkie zasiłki celowe, w tym również skierowane na dofinansowanie pogrzebu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny bieżące)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe		892,3	2059,6	2244,8	2511,1	3151,5	24537,3
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych i osób starszych.						
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Zwiększenie kwoty zasiłku pogrzebowego, a także jego coroczna waloryzacja, przyczyni się do większego zaspokojenia uzasadnionych potrzeb społecznych, a w konsekwencji – do wzrostu społecznej satysfakcji z funkcjonowania systemu zabezpieczenia społecznego i jego wykonawców.

Propozycja ta wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym. W ocenie organu wnioskującego powszechnym oczekiwaniem w Polsce jest możliwość pokrycia całych kosztów pogrzebu z kwoty zasiłku pogrzebowego.

Administratorem danych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230, z późn. zm.) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ustawowo odpowiada za bezpieczeństwo i kompletność danych na kontach ubezpieczonych i płatników składek. Operacje przetwarzania danych wynikają wprost z przepisów tej ustawy i są proporcjonalne i niezbędne. Brak zmian dotyczących ww. ryzyka w stosunku do obecnego stanu prawnego. Brak zmian w projektowanej ustawie w zakresie przetwarzania danych w stosunku do obecnego stanu prawnego.

Natomiast administratorem danych dotyczących rolniczych świadczeń emerytalno-rentowych jest Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Z kolei administratorami danych przetwarzanych w celu przyznawania i udzielania świadczeń z pomocy społecznej przez organy gmin są ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych lub inne jednostki tworzone przez gminy w celu realizacji zadań pomocy społecznych, zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Przewidywane rozwiązania bezpośrednio nie oddziałują na podmioty prowadzące działalność gospodarczą, ale nie można wykluczyć, że będą one miały wpływ na rynek usług pogrzebowych.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na żaden z wymienionych wyżej obszarów.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się wejście w życie ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak